shrIchaturviMshatyavatArastotram 3

શ્રીચતુર્વિંશત્યવતારસ્તોત્રમ્ ૩

Document Information

File name : chaturviMshatyavatArastotram3.itx

Category : vishhnu, dashAvatAra, stotra, vishnu, chaturviMshati

Location : doc_vishhnu

Proofread by : PSA Easwaran

Description/comments : dvitIyaskandhe brahmanAradasaMvAde saptamo.adhyAyaH

Latest update : December 5, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 5, 2021

sanskritdocuments.org

શ્રીચતુર્વિંશત્યવતારસ્તોત્રમ્ ૩

ભાગવતપુરાણાન્તર્ગતમ્ સર્ગઃ ૨ અધ્યાયઃ ૭

બ્રહ્મોવાચ ।

યત્રોદ્યતઃ ક્ષિતિતલોદ્ધરણાય બિભ્રત્
    ક્રૌડીં તનું સકલયજ્ઞમયીમનન્તઃ ।
અન્તર્મહાર્ણવ ઉપાગતમાદિદૈત્યં
    તં દંષ્ટ્રયાદ્રિમિવ વજ્રધરો દદાર ॥ ૧॥

જાતો રુચેરજનયત્સુયમાન્સુયજ્ઞ
    આકૂતિસૂનુરમરાનથ દક્ષિણાયામ્ ।
લોકત્રયસ્ય મહતીમહરદ્યદાર્તિં
    સ્વાયમ્ભુવેન મનુના હરિરિત્યનૂક્તઃ ॥ ૨॥

જજ્ઞે ચ કર્દમગૃહે દ્વિજ દેવહૂત્યાં
    સ્ત્રીભિઃ સમં નવભિરાત્મગતિં સ્વમાત્રે ।
ઊચે યયાત્મશમલં ગુણસઙ્ગપઙ્કં
    અસ્મિન્વિધૂય કપિલસ્ય ગતિં પ્રપેદે ॥ ૩॥

અત્રેરપત્યમભિકાઙ્ક્ષત આહ તુષ્ટો
    દત્તો મયાહમિતિ યદ્ભગવાન્સ દત્તઃ ।
યત્પાદપઙ્કજપરાગપવિત્રદેહા
    યોગર્દ્ધિમાપુરુભયીં યદુહૈહયાદ્યાઃ ॥ ૪॥

તપ્તં તપો વિવિધલોકસિસૃક્ષયા મે
    આદૌ સનાત્સ્વતપસઃ સ ચતુઃસનોઽભૂત્ ।
પ્રાક્કલ્પસમ્પ્લવવિનષ્ટમિહાત્મતત્ત્વં
    સમ્યગ્જગાદ મુનયો યદચક્ષતાત્મન્ ॥ ૫॥

ધર્મસ્ય દક્ષદુહિતર્યજનિષ્ટ મૂર્ત્યાં
    નારાયણો નર ઇતિ સ્વતપઃપ્રભાવઃ ।

દૃષ્ટ્વાઽઽત્મનો ભગવતો નિયમાવલોપં
    દેવ્યસ્ત્વનઙ્ગપૃતના ઘટિતું ન શેકુઃ ॥ ૬॥

કામં દહન્તિ કૃતિનો નનુ રોષદૃષ્ટ્યા
    રોષં દહન્તમુત તે ન દહન્ત્યસહ્યમ્ ।
સોઽયં યદન્તરમલં પ્રવિશન્બિભેતિ
    કામઃ કથં નુ પુનરસ્ય મનઃ શ્રયેત ॥ ૭॥

વિદ્ધઃ સપત્ન્યુદિતપત્રિભિરન્તિ રાજ્ઞો
    બાલોઽપિ સન્નુપગતસ્તપસે વનાનિ ।
તસ્મા અદાદ્ધ્રુવગતિં ગૃણતે પ્રસન્નો
    દિવ્યાઃ સ્તુવન્તિ મુનયો યદુપર્યધસ્તાત્ ॥ ૮॥

યદ્વેનમુત્પથગતં દ્વિજવાક્યવજ-
    નિષ્પ્લુષ્ટપૌરુષભગં નિરયે પતન્તમ્ ।
ત્રાત્વાર્થિતો જગતિ પુત્રપદં ચ લેભે
    દુગ્ધા વસૂનિ વસુધા સકલાનિ યેન ॥ ૯॥

નાભેરસાવૃષભ આસ સુદેવિસૂનુ-
    ર્યો વૈ ચચાર સમદૃગ્જડયોગચર્યામ્ ।
યત્પારમહંસ્યમૃષયઃ પદમામનન્તિ
    સ્વસ્થઃ પ્રશાન્તકરણઃ પરિમુક્તસઙ્ગઃ ॥ ૧૦॥

સત્રે મમાસ ભગવાન્હયશીરષાથો
    સાક્ષાત્સ યજ્ઞપુરુષસ્તપનીયવર્ણઃ ।
છન્દોમયો મખમયોઽખિલદેવતાઽઽત્મા
    વાચો બભૂવુરુશતીઃ શ્વસતોઽસ્ય નસ્તઃ ॥ ૧૧॥

મત્સ્યો યુગાન્તસમયે મનુનોપલબ્ધઃ
    ક્ષોણીમયો નિખિલજીવનિકાયકેતઃ ।
વિસ્રંસિતાનુરુભયે સલિલે મુખાન્મે
    આદાય તત્ર વિજહાર હ વેદમાર્ગાન્ ॥ ૧૨॥

ક્ષીરોદધાવમરદાનવયૂથપાનાં
    ઉન્મથ્નતામમૃતલબ્ધય આદિદેવઃ ।
પૃષ્ઠેન કચ્છપવપુર્વિદધાર ગોત્રં
    નિદ્રાક્ષણોઽદ્રિપરિવર્તકષાણકણ્ડૂઃ ॥ ૧૩॥

ત્રૈપિષ્ટપોરુભયહા સ નૃસિંહરૂપં
    કૃત્વા ભ્રમદ્ભ્રુકુટિદંષ્ટ્રકરાલવક્ત્રમ્ ।
દૈત્યેન્દ્રમાશુ ગદયાભિપતન્તમારા-
    દૂરૌ નિપાત્ય વિદદાર નખૈઃ સ્ફુરન્તમ્ ॥ ૧૪॥

અન્તઃસરસ્યુરુબલેન પદે ગૃહીતો
    ગ્રાહેણ યૂથપતિરમ્બુજહસ્ત આર્તઃ ।
આહેદમાદિપુરુષાખિલલોકનાથ
    તીર્થશ્રવઃ શ્રવણમઙ્ગલનામધેય ॥ ૧૫॥

શ્રુત્વા હરિસ્તમરણાર્થિનમપ્રમેયશ્-
    ચક્રાયુધઃ પતગરાજભુજાધિરૂઢઃ ।
ચક્રેણ નક્રવદનં વિનિપાટ્ય તસ્મા-
    દ્ધસ્તે પ્રગૃહ્ય ભગવાન્કૃપયોજ્જહાર ॥ ૧૬॥

જ્યાયાન્ગુણૈરવરજોઽપ્યદિતેઃ સુતાનાં
    લોકાન્વિચક્રમ ઇમાન્યદથાધિયજ્ઞઃ ।
ક્ષ્માં વામનેન જગૃહે ત્રિપદચ્છલેન
    યાચ્ઞામૃતે પથિ ચરન્પ્રભુભિર્ન ચાલ્યઃ ॥ ૧૭॥

નાર્થો બલેરયમુરુક્રમપાદશૌચં
    આપઃ શિખાધૃતવતો વિબુધાધિપત્યમ્ ।
યો વૈ પ્રતિશ્રુતમૃતે ન ચિકીર્ષદન્ય-
    દાત્માનમઙ્ગ મનસા હરયેઽભિમેને ॥ ૧૮॥

તુભ્યં ચ નારદ ભૃશં ભગવાન્વિવૃદ્ધ-
    ભાવેન સાધુ પરિતુષ્ટ ઉવાચ યોગમ્ ।
જ્ઞાનં ચ ભાગવતમાત્મસતત્ત્વદીપં
    યદ્વાસુદેવશરણા વિદુરઞ્જસૈવ ॥ ૧૯॥

ચક્રં ચ દિક્ષ્વવિહતં દશસુ સ્વતેજો
    મન્વન્તરેષુ મનુવંશધરો બિભર્તિ ।
દુષ્ટેષુ રાજસુ દમં વ્યદધાત્સ્વકીર્તિં
    સત્યે ત્રિપૃષ્ઠ ઉશતીં પ્રથયંશ્ચરિત્રૈઃ ॥ ૨૦॥

ધન્વન્તરિશ્ચ ભગવાન્સ્વયમેવ કીર્તિ-

નાંમ્ના નૃણાં પુરુરુજાં રુજ આશુ હન્તિ ।
યજ્ઞે ચ ભાગમમૃતાયુરવાવરુન્ધ
આયુષ્યવેદમનુશાસ્ત્યવતીર્ય લોકે ॥ ૨૧॥

ક્ષત્રં ક્ષયાય વિધિનોપભૃતં મહાત્મા
બ્રહ્મધ્રુગુજ્ઝિતપથં નરકાર્તિલિપ્સુ ।
ઉદ્ધન્ત્યસાવવનિકણ્ટકમુગ્રવીર્ય-
સ્ત્રિઃસપ્તકૃત્વ ઉરુધારપરશ્વધેન ॥ ૨૨॥

અસ્મત્પ્રસાદસુમુખઃ કલયા કલેશ
ઇક્ષ્વાકુવંશ અવતીર્ય ગુરોર્નિદેશે ।
તિષ્ઠન્વનં સદયિતાનુજ આવિવેશ
યસ્મિન્વિરુધ્ય દશકન્ધર આર્તિમાર્ચ્છત્ ॥ ૨૩॥

યસ્મા અદાદુદધિરૂઢભયાઙ્ગવેપો
માર્ગં સપદ્યરિપુરં હરવદ્દિધક્ષોઃ ।
દૂરે સુહૃન્મથિતરોષસુશોણદૃષ્ટ્યા
તાતપ્યમાનમકરોરગનક્રચક્રઃ ॥ ૨૪॥

વક્ષઃસ્થલસ્પર્શરુગ્ણમહેન્દ્રવાહ-
દન્તૈર્વિડમ્બિતકકુબ્જુષ ઊઢહાસમ્ ।
સદ્યોઽસુભિઃ સહ વિનેષ્યતિ દારહર્તુ-
ર્વિસ્ફૂર્જિતૈર્ધનુષ ઉચ્ચરતોઽધિસૈન્યે ॥ ૨૫॥

ભૂમેઃ સુરેતરવરૂથવિમર્દિતાયાઃ
ક્લેશવ્યયાય કલયા સિતકૃષ્ણકેશઃ ।
જાતઃ કરિષ્યતિ જનાનુપલક્ષ્યમાર્ગઃ
કર્માણિ ચાત્મમહિમોપનિબન્ધનાનિ ॥ ૨૬॥

તોકેન જીવહરણં યદુલૂકિકાયા-
સ્ત્રૈમાસિકસ્ય ચ પદા શકટોઽપવૃત્તઃ ।
યદ્રિઙ્ગતાન્તરગતેન દિવિસ્પૃશોર્વા
ઉન્મૂલનં ત્વિતરથાર્જુનયોર્ન ભાવ્યમ્ ॥ ૨૭॥

યદ્વૈ વ્રજે વ્રજપશૂન્વિષતોયપીતાન્
પાલાંસ્ત્વજીવયદનુગ્રહદૃષ્ટિવૃષ્ટ્યા ।
તચ્છુદ્ધયેઽતિવિષવીર્યવિલોલજિહ્વ

ઉચ્ચાટયિષ્યદુરગં વિહરન્હ્રદિન્યામ્ ॥ ૨૮॥

તત્કર્મ દિવ્યમિવ યન્નિશિ નિઃશયાનં
દાવાગ્નિના શુચિવને પરિદહ્યમાને ।
ઉન્નેષ્યતિ વ્રજમતોઽવસિતાન્તકાલં
નેત્રે પિધાપ્ય સબલોઽનધિગમ્યવીર્યઃ ॥ ૨૯॥

ગૃહ્ણીત યદ્યદુપબન્ધમમુષ્ય માતા
શુલ્બં સુતસ્ય ન તુ તત્તદમુષ્ય માતિ ।
યજ્જૃમ્ભતોઽસ્ય વદને ભુવનાનિ ગોપી
સંવીક્ષ્ય શઙ્કિતમનાઃ પ્રતિબોધિતાઽઽસીત્ ॥ ૩૦॥

નન્દં ચ મોક્ષ્યતિ ભયાદ્વરુણસ્ય પાશા-
દ્ગોપાન્બિલેષુ પિહિતાન્મયસૂનુના ચ ।
અહ્ન્યાપૃતં નિશિ શયાનમતિશ્રમેણ
લોકં વિકુણ્ઠમુપનેષ્યતિ ગોકુલં સ્મ ॥ ૩૧॥

ગોપૈર્મખે પ્રતિહતે વ્રજવિપ્લવાય
દેવેઽભિવર્ષતિ પશૂન્કૃપયા રિરક્ષુઃ ।
ધર્તોચ્છિલીન્ધ્રમિવ સપ્તદિનાનિ સપ્ત
વર્ષો મહીધ્રમનઘૈકકરે સલીલમ્ ॥ ૩૨॥

ક્રીડન્વને નિશિ નિશાકરરશ્મિગૌર્યાં
રાસોન્મુખઃ કલપદાયતમૂર્ચ્છિતેન ।
ઉદ્દીપિતસ્મરરુજાં વ્રજભૃદ્વધૂનાં
હર્તુર્હરિષ્યતિ શિરો ધનદાનુગસ્ય ॥ ૩૩॥

યે ચ પ્રલમ્બખરદર્દુરકેશ્યરિષ્ટ-
મલ્લેભકંસયવનાઃ કપિપૌણ્ડ્રકાદ્યાઃ ।
અન્યે ચ શાલ્વકુજબલ્વલદન્તવક્ર-
સપ્તોક્ષશમ્બરવિદૂરથરુક્મિમુખ્યાઃ ॥ ૩૪॥

યે વા મૃધે સમિતિશાલિન આત્તચાપાઃ
કામ્બોજમત્સ્યકુરુસૃઞ્જયકૈકયાદ્યાઃ ।
યાસ્યન્ત્યદર્શનમલં બલપાર્થભીમ-
વ્યાજાહ્વયેન હરિણા નિલયં તદીયમ્ ॥ ૩૫॥

કાલેન મીલિતધિયામવમૃશ્ય નૃણાં
　સ્તોકાયુષાં સ્વનિગમો બત દૂરપારઃ ।
આવિર્હિતસ્ત્વનુયુગં સ હિ સત્યવત્યાં
　વેદદ્રુમં વિટપશો વિભજિષ્યતિ સ્મ ॥ ૩૬॥

દેવદ્વિષાં નિગમવર્ત્મનિ નિષ્ઠિતાનાં
　પૂર્ભિર્મયેન વિહિતાભિરદૃશ્યતૂર્ભિઃ ।
લોકાન્ઘ્નતાં મતિવિમોહમતિપ્રલોભં
　વેષં વિધાય બહુ ભાષ્યત ઔપધર્મ્યમ્ ॥ ૩૭॥

યર્હ્યાલયેષ્વપિ સતાં ન હરેઃ કથાઃ સ્યુઃ
　પાષણ્ડિનો દ્વિજજના વૃષલા નૃદેવાઃ ।
સ્વાહા સ્વધા વષડિતિ સ્મ ગિરો ન યત્ર
　શાસ્તા ભવિષ્યતિ કલેર્ભગવાન્યુગાન્તે ॥ ૩૮॥

સર્ગે તપોઽહમૃષયો નવ યે પ્રજેશાઃ
　સ્થાનેઽથ ધર્મમખમન્વમરાવનીશાઃ ।
અન્તે ત્વધર્મહરમન્યુવશાસુરાદ્યા
　માયાવિભૂતય ઇમાઃ પુરુશક્તિભાજઃ ॥ ૩૯॥

વિષ્ણોર્નુ વીર્યગણનાં કતમોઽર્હતીહ
　યઃ પાર્થિવાન્યપિ કવિર્વિમમે રજાંસિ ।
ચસ્કમ્ભ યઃ સ્વરહસાસ્ખલતા ત્રિપૃષ્ઠં
　યસ્માત્ત્રિસામ્યસદનાદુરુકમ્પયાનમ્ ॥ ૪૦॥

નાન્તં વિદામ્યહમમી મુનયોઽગ્રજાસ્તે
　માયાબલસ્ય પુરુષસ્ય કુતોઽવરા યે ।
ગાયન્ગુણાન્દશશતાનન આદિદેવઃ
　શેષોઽધુનાપિ સમવસ્યતિ નાસ્ય પારમ્ ॥ ૪૧॥

યેષાં સ એષ ભગવાન્દયયેદનન્તઃ
　સર્વાત્મનાઽઽશ્રિતપદો યદિ નિર્વ્યલીકમ્ ।
તે દુસ્તરામતિતરન્તિ ચ દેવમાયાં
　નૈષાં મમાહમિતિ ધીઃ શ્વશૃગાલભક્ષ્યે ॥ ૪૨॥

વેદાહમઙ્ગ પરમસ્ય હિ યોગમાયાં
　યૂયં ભવશ્ચ ભગવાનથ દૈત્યવર્યઃ ।

પત્ની મનોઃ સ ચ મનુશ્ચ તદાત્મજાશ્ચ
    પ્રાચીનબર્હિરૃભુરઙ્ગ ઉત ધ્રુવશ્ચ ॥ ૪૩॥

ઇક્ષ્વાકુરૈલમુચુકુન્દવિદેહગાધિ-
    રઘ્વમ્બરીષસગરા ગયનાહુષાદ્યાઃ ।
માન્ધાત્રલર્કશતધન્વનુરન્તિદેવા
    દેવવ્રતો બલિરમૂર્ત્તરયો દિલીપઃ ॥ ૪૪॥

સૌભર્યુતઙ્કશિબિદેવલપિપ્પલાદ-
    સારસ્વતોદ્ધવપરાશરભૂરિષેણાઃ ।
યેઽન્યે વિભીષણહનૂમદુપેન્દ્રદત્ત-
    પાર્થાર્ષ્ટિષેણવિદુરશ્રુતદેવવર્યાઃ ॥ ૪૫॥

તે વૈ વિદન્ત્યતિતરન્તિ ચ દેવમાયાં
    સ્ત્રીશૂદ્રહૂણશબરા અપિ પાપજીવાઃ ।
યદ્યદ્ભુતક્રમપરાયણશીલશિક્ષા-
    સ્તિર્યગ્જના અપિ કિમુ શ્રુતધારણા યે ॥ ૪૬॥

શશ્વત્પ્રશાન્તમભયં પ્રતિબોધમાત્રં
    શુદ્ધં સમં સદસતઃ પરમાત્મતત્ત્વમ્ ।
શબ્દો ન યત્ર પુરુકારકવાન્ક્રિયાર્થો
    માયા પરૈત્યભિમુખે ચ વિલજ્જમાના ॥ ૪૭॥

તદ્વૈ પદં ભગવતઃ પરમસ્ય પુંસો
    બ્રહ્મેતિ યદ્વિદુરજસ્રસુખં વિશોકમ્ ।
સધ્ર્યઙ્નિયમ્ય યતયો યમકર્તહેતિં
    જહ્યુઃ સ્વરાડિવ નિપાનખનિત્રમિન્દ્રઃ ॥ ૪૮॥

સ શ્રેયસામપિ વિભુર્ભગવાન્યતોઽસ્ય
    ભાવસ્વભાવવિહિતસ્ય સતઃ પ્રસિદ્ધિઃ ।
દેહે સ્વધાતુવિગમેઽનુવિશીર્યમાણે
    વ્યોમેવ તત્ર પુરુષો ન વિશીર્યતેઽજઃ ॥ ૪૯॥

સોઽયં તેઽભિહિતસ્તાત ભગવાન્વિશ્વભાવનઃ ।
સમાસેન હરેર્નાન્યદન્યસ્માત્સદસચ્ચ યત્ ॥ ૫૦॥

ઇદં ભાગવતં નામ યન્મે ભગવતોદિતમ્ ।

સઙ્ગ્રહોઽયં વિભૂતીનાં ત્વમેતદ્વિપુલી કુરુ ॥ ૫૧॥

યથા હરૌ ભગવતિ નૃણાં ભક્તિર્ભવિષ્યતિ ।
સર્વાત્મન્યખિલાધારે ઇતિ સઙ્કલ્પ્ય વર્ણય ॥ ૫૨॥

માયાં વર્ણયતોઽમુષ્ય ઈશ્વરસ્યાનુમોદતઃ ।
શૃણ્વતઃ શ્રદ્ધયા નિત્યં માયયાત્મા ન મુહ્યતિ ॥ ૫૩॥

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે પારમહંસ્યાં સંહિતાયાં
દ્વિતીયસ્કન્ધે બ્રહ્મનારદસંવાદે સપ્તમોઽધ્યાયઃ ॥

From Srimad Bhagavatam Canto-skandha 2 chapter-adhyAya 7
This stotram praises the 24 important incarnations
of Vishnu as described in Srimad Bhagavatam
Canto 1 chapter 3 with some variations.

Proofread by PSA Easwaran

---

shrIchaturviMshatyavatArastotram 3
pdf was typeset on December 5, 2021

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*